

ТЕМИТЕ В МЕДИИТЕ 02.06.2022 г.

БАН представя водородни проекти пред еврокомисар Мария Габриел

БТА

Прототип на тролейбус, който български учени трансформират в задвижван с водород, ще бъде показан по време на двудневно работно посещение на еврокомисар Мария Габриел в България. В тролейбусно депо „Левски“ на 3 юни в 10:00 часа ще бъде представено развитието на първия в България демонстрационен проект за внедряване на водорода в транспорта. Учените разработват удължител на пробег, който ще осигури 100 км. автономно електрозадвижване на тролея извън електрическата мрежа. Разработката е част от изпълнението на Националната научна програма „Нисковъглеродна енергия за транспорта и бита - ЕПЛЮС”, осъществявана под ръководството на БАН и финансирана от Министерството на образованието и науката.

Еврокомисар Габриел и изпълнителният директор на публично-частното предприятие „Партньорство за чист водород“ Барт Бийбюйк, пристигат в страната, за да се запознаят с постигнатото по проекти за развитие на иновативни водородни технологии в България. По време на посещението си те ще обсъдят бъдещото развитие на водородната икономика в страната, като ключов момент за постигането на целите на Европейската зелена сделка.

В 11:00 часа в Института по електрохимия и енергийни системи (ИЕЕС-БАН) председателят на БАН акад. Юлиан Ревалски и учени ще се срещнат с Мария Габриел и Барт Бийбюйк. ИЕЕС-БАН координира двата български инфраструктурни проекта за чиста енергия: Национална пътна карта на инфраструктурите „Съхранение на енергия и водородна енергетика (ESHER)” и Център за компетентност „Технологии за производство, съхранение и потребление на чиста енергия - ХИТМОБИЛ”.

Програмата на посещението на еврокомисар Габриел и Барт Бийбюйк предвижда участие в дискуссионна среща „Бъдещето на водорода в България“ и в инициативата „Дни на науката и иновациите: Чиста енергия. Състояние и перспективи“, която ще се проведе в Стара Загора.

БАН показва уникален хибриден тролей

- press.azbuki.bg

Предстоят кръгли маси и конференции за бъдещето на водорода в България в София и Стара Загора

Учени от Българската академия на науката ще демонстрират своя проект за създаване на хибриден тролейбус с водородна горивна клетка на 3 юни пред българския еврокомисар Мария Габриел и изпълнителния директор на съвместното предприятие „Горивни клетки и водород“ Барт Биебик. Тролейбусът ще се придвижва не само чрез захранване от контактната мрежа, но ще извършва и 100-километров пробег на водород. Проектът се разработва за първи път от български учени в рамките на програмата „Нисковъглеродна енергия за транспорта и бита“. Превозното средство с хибриден удължител на пробега „батерия – горивна клетка“ ще може да се движи по мрежата на градския транспорт в София и е иновация, която не е позната в света, защото ще може да се прилага и на стари возила. След демонстрацията е предвидена дискусия с председателя на БАН акад. Юлиан Ревалски и научни изследователи от БАН, работещи в сферата на водорода, както и посещение на Центъра за компетентност за генериране и потребление на чиста енергия „Хитмобил“ и Националната научна инфраструктура „Съхранение на енергия и водородна енергетика“. Следва кръгла маса на тема „Бъдещето на водорода в България“, в която ще участват министърът на образованието и науката акад. Николай Денков, министърът на иновациите и растежа Даниел Лорер, министърът на енергетиката Александър Николов и представители на частния сектор и академичните среди. На 3 и 4 юни в Стара Загора Тракийският университет с подкрепата на Общината организира дни на науката и иновациите „Чиста енергия. Състояние и перспективи“. Целта е широката публика да се запознае с възможностите, които ще предостави на обществеността предстоящият зелен преход, а именно улавянето на въглероден диоксид, възобновяеми източници, водородни технологии и енергийна ефективност. Научнопопулярната конференция „Устойчиви решения за зелената енергийна трансформация“ в петък ще включва доклади, презентации и постери, представени на достъпен език пред обществеността, на теми, свързани с възобновяемите енергийни източници, управлението на климатичните промени и др. Аудиторията ще се запознае с предизвикателствата, последните научни постижения в тази област и иновациите и възможностите, които те предлагат за зеления преход на община Стара Загора. Ще може и да се разгледа изложбата „Земята няма реплика!“, подготвена от студенти

от Тракийския университет. За събота е предвидена дискусиата „Стара Загора – водородна долина“, организирана по инициатива на съвместното предприятие „Чист водород“ към програма „Хоризонт Европа“, в което ще участват Мария Габриел, кметът на Стара Загора Живко Тодоров, ректорът на Тракийския университет доц. Добри Ярко, както и представители на местния бизнес, науката и публичната администрация. Събитието включва демонстрации на открито на прототипи на автомобили, задвижвани с водород, и на устройства за генериране на водород, както и прожекции на образователни видеоклипове и филми, представящи света на водорода в рамките на инициативата „Водородно училище“ за деца и родители. Ще бъде демонстриран и електролизатор, от който да се разбере как точно от водата с помощта на електрическа енергия се добива водород. Работното посещение на българския еврокомисар в Стара Загора ще продължи със среща с представители на дружеството „Холдинг Загора“ и на проекта BLion – един от петте проекта на европейската организация „Водородна Европа“.

Кабинетът дава 1.2 млн. лв. за популяризиране на българистиката в чужбина

- banker.bg

Кабинетът одобри 1,2 млн. лева за изпълнение на първия етап на Националната научна програма за развитие и утвърждаване на българистиката в чужбина, съобщиха от правителствената пресслужба. Тя беше приета от Министерски съвет на 7 април тази година. Основната ѝ цел е да се популяризират българския език, литература, история, изкуство, наука и традиции сред чуждестранни учени и изследователи.

Програмата ще се реализира в рамките на три години, а бюджетът ѝ е общо 4 млн. лева. Ще се финансират специализации на чуждестранни млади учени или докторанти българи.

Предвидено е и осигуряване на престой до три месеца в България на утвърдени чужди експерти в тази област, които ще преподават и ще правят съвместни научни изследвания с българските си колеги.

Ще бъдат разработени безплатни дигитални образователни и изследователски програми за дистанционно обучение на студенти и докторанти по български език и литература.

До три години ще заработи онлайн платформа за превод от и на български език. Тя ще ползва машинен превод и езиков редактор по примера на Google Translate, обясняват от Министерския съвет, но не дават повече подробности за тази платформа и аргументация за необходимостта ѝ при положение, че съществува инструмент да превод от и на български за различни чужди езици.

Паралелно ще се създаде и портал с дигитални образователни и научни ресурси в областта на българистиката. Там ще могат да се обсъждат актуални въпроси за изследването и преподаването на български език, литература, история и култура в помощ на обучението на чуждестранни българи.

Координатор по програмата е Българската академия на науките, а партньори са водещите в преподаването на български език и литература висши училища – Софийският, Пловдивският, Великотърновският, Югозападният и Шуменският университет.

[ДОЦ. Д-Р СТОЯНКА ЧЕРКЕЗОВА: Родителите не искат данъчни облекчения, а по-добра среда за децата](#)

- Марица

С икономическите стимули на правителството на Виктор Орбан Унгария често е давана за пример за повишаване на раждаемостта. Дали обаче безлихвените кредити и раздаването на 30 хиляди евро за трето дете действително вдигат раждаемостта? За 11 години успехът е повишение с 0,3 деца на една жена. Най-висока раждаемост за последните 50 години Унгария има през 1975 г. - 2,35 деца на жена. Показателят спада до 2011, когато достига 1,23 деца. Тогава започват и някои от икономическите стимули на Орбан и средната раждаемост започва бавно да се вдига. През 2017-а достига пик от 1,54 деца на една унгарка. После обаче започва нов спад и в момента коефициентът е 1,49 деца.

Д-р Стоянка Черкезова от отдел "Демография" към Института за изследване на човека и населението към БАН обяснява, че в следващите 20-25 години повишаване на раждаемостта у нас е "по-скоро непостижимо", каквито и икономически стимули да се планират. Дори да се вдигне тоталният коефициент на плодовитост, т.е. на броя деца, които една жена ражда през своя живот, общата раждаемостта няма да се повиши. Причината е, че от години намалява броят на жените във фертилна възраст.

"Социалните и икономическите стимули са важни, но е спорно дали те съдействат за повишаване на раждаемостта, защото хората не се водят единствено от рационални подбуди, когато решават да имат деца. Извън рационалното остават ценностите", казва д-р Черкезова. Хората се интересуват от качествено

образование, спокойна и ориентирана към бъдещето среда в училище, достъп до добро здравеопазване. Най-простото - за каква раждаемост говорим, след като хората трябва да пускат връзки, за да може децата им да са записани в детска градина или ясли. При подобен дефицит дали тя е безплатна, остава на заден план. През 2018 г. от БАН правят проучване, което показва, че хората искат да има повече услуги за децата - повече детски градини и качествени училища. То показва, че обществената структура трябва да е обърната към малките. "Има сериозни неравенства във възможностите за образование на деца, което се отразява по-нататък в тяхното представяне в 10. клас в PISA. Трябват повече публични услуги за децата, които да бъдат поети и да може ученикът да се включи в пазара на труда и да носи доходи за семейството", обобщава д-р Черкезова. Изследването показва, че идеалното семейство за българина си остава семейство с две деца.

Стр. 3

Доц. Григор Сарийски, Институт за икономически изследвания на БАН, пред "Труд": Влизането в еврозоната е безумна инициатива

- Труд

Отново беше отворена дискусиата за плюсовете и минусите от влизане в еврозоната. На проведена в парламента кръгла маса на тема "Инфлация и икономически растеж" мненията на финансистите и политици бяха различни. Някои бяха за максимално бързо влизане в еврозоната, но други изказаха опасения, че ще има и много негативи. Затова с въпроси за плюсовете и минусите от влизане в еврозоната се обърнахме към доц. Григор Сарийски от Института за икономически изследвания на БАН.

- Доцент Сарийски, как възприемате новината за въвеждането на еврото от 2024 г. и защо, според вас се вдига толкова шум, при положение че с нашия фиксиран курс ние отдавна на практика се разплащаме с евро?

- Радетелите за еврото често поставят знак за равенство между нашия валутен борд и влизането в еврозоната, само че нищо не може да бъде подалеч от истината. Едно е да ползвате чуждата валута като котва и съвсем друго - да се циментирате към дъното. От акта на присъединяване произтичат множество последващи задължения като например участие в спасителните механизми (сегашни и бъдещи), поемане на пропорционална част от разходите за провеждане на паричната политика и пр., които рядко се артикулират, но това ни най-малко не ги отменя. Част от разходите като например вноската в единния фонд за реструктуриране са вече направени, поради включването ни в банковия съюз, но от момента, в който влезем в еврозоната, ще поемем пълната цена за тази "привилегия", а с времето тя само ще нараства и ще тежи дълго върху следващите поколения българи. Във всеки случай доста след като популярните лица изчезнат от екрана. На този фон изглежда странно, че болшинството от досегашните оценки за разходите и ползите са меко казано половинчати, а сериозният анализ изобщо отсъства от дневния ред на

обществото, освен ако не броим откровено пропагандните инициативи, които нашият политически и икономически елит организира с подхвърляне на шапки и неоправдан оптимизъм. За мен е трудно да споделя всеобщия ентузиазъм и възприемам датата 1.1.2024 г. като такава, каквато е. Като деня за изпълнение на смъртната присъда над българския лев.

- Защо го възприемате по този начин?

- Защото на тази дата България ще загуби правото на самостоятелна парична политика. В момента тя на практика не провежда такава, тъй като валутният борд налага строги рамки върху поведението на БНБ. В същото време България притежава суверенното право да овласти БНБ да използва отново тези инструменти и това е изцяло в правомощията на българския парламент. Поне до влизането в еврозоната, когато това право ще бъде изгубено завинаги. Радетелите за скорошно присъединяване изтъкват като довод, че щом не го ползваме от толкова време, въпросното право е напълно излишно, но това е като да ви агитират да унищожите акта си за собственост, понеже от години не сте упражнявали правата си да продадете или да отдадете под наем някой свой имот.

- А не се ли притеснявате, че премахването на борда може да доведе до катастрофа? Българите пазят горчиви спомени от времената, когато имахме плаващ курс.

- Не може да набеждаваме лева за кризата, която ни сполетя през 90-те. Румъния, например поддържа плаващ режим на своята валута и от 2007 г. досега леята се е обезценила с 1/3 спрямо еврото. В същото време реалните доходи на хората нарастват и сега румънският БВП на човек от населението по стандарт на покупателна способност е с една втора по-висок от нашия (75% от средното за ЕС срещу 55% в България). Очевидно е, една икономика може да се развива на пълни обороти както с фиксиран, така и с плаващ курс. Кризата, за която споменавате, беше предизвикана от бездействието на тогавашния елит, който под благосклонния поглед на БНБ тогава позволи (и участва) в изграждането на пирамидални структури в банковата система. Имаше и други фактори, които също "подпомогнаха" този процес, но кризата в никакъв случай нямаше да достигне тогавашния си мащаб, ако беше въведена адекватна регулация в банковото дело. Вероятно помните, че в онези години не се изискваше дори удостоверение за произход на капитала и това позволяваше буквално да извадите натрупаните депозити от една банка и с тях да създадете друга абсолютно куха структура, в която потънаха парите на българите. При сегашната регулаторна рамка репликирането на онези събития е немислимо, а и според мен в момента няма абсолютно никаква нужда да се премахва бордът. Бих казал, че той изпълнява ролята на клетка, в която затваряте лъва, колкото да не хапе хората наоколо. Тази клетка изпълнява отлично своето предназначение и няма никаква причина да убивате лъва, само за да махнете клетката.

- Повечето експерти твърдят, че с присъединяването си България ще стане част от "клуба на богатите". Не е ли това, което всички искаме?

- Има доста богати страни, като например Швеция и Дания, които не желаят да влизат в този клуб, така че влизането там не ви прави нито по-богати, нито пък по-успешни. Единственото сигурно там е членският внос, а той тепърва ще нараства. При положение, че нашите доходи са едва наполовина от средните за "клуба" това означава, че българите в буквалния смисъл ще трябва да си изгладуват своето членство, или пък ако искат да се доближат до клубния стандарт, ще могат да го направят само на кредит. Вероятно ще стане точно това, тъй като с влизането си ще получим по-висок рейтинг, по-изгодни лихви и така по-лесно ще потънем в дългове. Като съседна Гърция, чийто публичен дълг до влизането в Европейския съюз беше едва 50% от БВП, но през 2001 г., когато страната влезе в Еврозоната вече достигна над 100%, а след това, до началото на дълговата криза съотношението се увеличи двукратно. Това са кредити, за които можем само да гадаем как са харчени от предишните правителства. Това са същите "лесни пари", отпускани от големите кредитори с ясното съзнание, че няма да бъдат върнати по нормалния начин, поради което сега тежат върху бъдещето на много следващи поколения. Между другото, често се изтъква, че ЕЦБ и европейските рейтинги са помогнали за "спасява нето" на Гърция, но в духа на тежката пропаганда се пропуска, че първо - Гърция изобщо не е спасена (тъй като в момента съотношението между нейния дълг е над два пъти техния БВП) и второ - че ако тази страната не беше допуснала грешката да приеме еврото, тя никога нямаше да задлъжне толкова. Просто високите лихви и по-ниският рейтинг щяха автоматично да спрат процеса още в зародиш.

- За повечето хора би било трудно да приемат ниските лихви като нещо лошо.

- Евтините пари са като джънк фууд. Те са винаги подръка и когато разполагате с достатъчно от тях, забравяте за нормалното и пълноценно хранене. Именно достъпът до евтини кредити ще стимулира отпочването на всякакви безсмислени проекти с ниска добавена стойност, които не носят нито нормална печалба, нито приходи за хазната, нито достойна заплата за ангажираните в тях. Банката за международни разплащания ги нарича "зомби" тъй като съществуването им е възможно само благодарение на малките разходи за обслужване на техните дългове. По правило подобни компании не могат да осигурят достойно възнаграждение на заетите в тях и това ще доведе до допълнително стагниране на реалните доходи на българите, които бездруго и в момента са най-ниските в рамките на ЕС.

- Подобен поглед не е ли донякъде едностранчив? Влизането в еврозоната би трябвало да донесе някакви позитиви. Най-малкото ще отпаднат таксите за обмен на валута.

- Действително, таксите за превалутиране от лева в евро ще отпаднат. Това често се

изнася на преден план от еврофилите, които засипват българите с обещания за стотици милиони, обаче пропускат да отбележат, че хората няма да помиришат и стотинка от тези пари. Това поне показва опитът от налагането на ограничения върху таксите за преводи, в резултат от разширяването на обхвата на Регламент (ЕО) №924/2009. Тогава, през 2020 г. търговските банки с охота компенсираха понижените такси с налагане на нови такива или пък с увеличение на съществуващите - за откриване на сметка, за наличност, за теглене и пр. и няма причина да се очаква, че през

2024 г. ще постъпят иначе. Все пак няма банка, която ще се съгласи да печели по-малко само заради това, че на българското правителство му е хрумнало да се натресе в някакъв валутен съюз, пък бил той и европейски. Проблемът е, че новите такси ще бъдат преразпределени между всички клиенти, т. е. докато сега разходите за превалутиране тежат основно на компаниите с доставки или пласмент в Европа, то компенсацията за отпадналите приходи от превалутиране ще натези върху джобовете на всички българи.

- В такъв случай не можем ли просто да приемем новите разходи като цена, която трябва да платим за построения контрол над нашите банки. Така най-малкото ще предотвратим фалитите.

- Разликата по отношение на надзора ще бъде трудно забележима с невъоръжено око. ЕЦБ и в момента упражнява пряк контрол над петте системно значими банки във всички аспекти на тяхната дейност - дистанционен надзор, инспекции на място, оценка за надеждност и пригодност на членовете на управителните органи и пр., така че заветната 2024 г. няма да промени почти нищо. Що се отнася застраховката срещу фалит, би било добре да се каже, че досегашният опит на страните от периферията буди известно недоверие към подобни уверения. Достатъчно е да се споменат имена, като "Монте Паски ди Сиена", "Банко Ешпирито Санто", "Банко Пополар ди Виченца", "Банка Венато" и други от периферията на Съюза, които бяха спасявани за сметка на данъкоплатците поради тяхното меко казано разклатено финансово здраве. На този фон е трудно да се разчита, че европейският регулатор ще съумее да опази българските банки. Нещо повече - влизането в еврозоната всъщност ще подкопае устойчивостта на българските банки. тъй като (с времето) ще позволи се освободят част от буферите, които в момента гарантират тяхната стабилност. Бидейки страна, която не е член на валутния съюз България поддържа по-строги изисквания за стабилността на банките, функциониращи на нейна територия. Така например в края на първото тримесечие на 2022 г. съотношението на базовия собствен капитал от първи ред на търговските банки в България е над 22%, докато в Еврозоната е под 16. Подобна е и разликата между коефициентите на ликвидно покритие (около 260 в България срещу 160 в еврозоната). Именно освобождаването на въпросните буфери е един от основните мотиви на банкерската гилдия. Неслучайно именно нейните представители са най-активни по

темата, тъй като за тях това означава повече свободен ликвиден и капиталов ресурс, или с други думи означава, че чорбаджиите в бранша ще започнат да печелят повече. Проблемът е, че по дефиниция свиването, на който и да е буфер води до понижена устойчивост и при един неблагоприятен развой на събитията лесно може да се стигне до фалит. Подобни случаи не са рядкост в страните от периферията и след като България стане част от нея, този сценарий би бил напълно възможен и за нейните банки.

- Но при един неблагоприятен сценарий няма ли да можем да разчитаме на ЕЦБ, като кредитор от последна инстанция?

- Вижте Кипър и ще разберете колко важи подкрепата на ЕЦБ. През 2013 г. тамошните банки държаха голям обем гръцки ДЦК, които осигуряваха доста добър доход, но и носеха риск, който беше официално подценен в рейтингите на големите агенции. Гърция беше член на еврозоната и поне на хартия не би трябвало да има проблеми с обслужването на заемите си. Проблемите за Кипър започнаха, когато в резултат от мерките по реструктуриране на гръцкия дълг, портфейлите на кипърските банки рязко се обезцениха и възникна риск от банкрут на цялата банкова система. Тогава Европейската комисия и Европейската централна банка "предложиха" на банките в засегнатата страна да се спасяват самостоятелно, с цената на частична експроприация на средствата на своите депозанти. Това е абсолютно несъвместимо с принципа за неприкосновеност на частната собственост, но ЕЦБ просто не предлага друго.

- Настроен сте негативно. Защо не чуваме тези неща в коментарите на колегите ви?

- Критиките по темата по правило се размиват в подходящи пропорции с приказки за светло бъдеще и европейски доходи. Рядко се споменава например, че след като консумира спекулативният ефект от приемането на еврото и навлезе в дълбока криза, Гърция устойчиво се отдалечава от европейския стандарт и от 93% спрямо средното за ЕС-27 през 2009 г. сега тя достига едва 65%. Влошаването на този показател е налице за повечето страни от периферията, като спадът в Португалия, Италия и Испания например е между 1/10 и 1/8 за същия период. Особено любопитен е фактът, че от приемането в еврозоната Словакия влошава показателя си с около 8 пункта (до 68%), а в същото време Чехия, която и досега се въздържа от "членство в клуба" за същия период успява да подобри своя резултат с 8 пункта до 92%. Подобни сравнения поражда множество въпроси, които старателно се държат под килима, защото като минимум биха развалили общото настроение, а и кой знае - може да накарат обществото да осъзнае колко е безумна тази инициатива... и защо е цялото бързане.

Нашият гост

ГРИГОР САРИЙСКИ е доцент в Института за икономически изследвания на Българската академия на науките (БАН). Защитил е дисертация на тема "Управление на риска при банковото кредитиране на фирмите в България". Автор е

на изследвания и публикации в областите банково дело, публични финанси, икономическа конвергенция.

Стр. 1, 10, 11

Публичната програма на symbiomatter биоарт лаб 2022 започва днес

- uchi.bg

На 1 юни започва първата по рода си публична програма на Лабораторията за експериментални изкуства symbiomatter биоарт лаб 2022. Тя включва три лекции в хибриден формат, които са напълно безплатни и ще се проведат в рамките на седем дни.

Първата лекция ще започне тази вечер от 19 ч. с лектор д-р Невена Иванова, специалист по философия на технологиите, която ще представи основните концепции и тенденции в био-изкуството. Всеки, който желае, може да се присъедини към онлайн събитието на следния zoom линк: <https://bit.ly/3Gt1blv>. Лекторът Д-р Невена Иванова има докторска степен по интердисциплинарни информационни науки от Университет Токио (Япония). Понастоящем е главен асистент по философия на технологиите в Института по философия и социология към БАН и хоноруван преподавател по пост-кибернетична естетика в Софийски университет "Св. Климент Охридски" и НАТФИЗ.

Следващата лекция, част от програмата, ще се проведе на 2 юни от 18:30 часа. Тя ще се води на английски език от постмедийната художничка Саша Спачал. Можете да се присъедините към събитието в zoom през този линк – <https://bit.ly/3IWE1uo>. Саша Спачал работи в пресечната точка на изследване на живите системи, съвременното и звуково изкуство. Получава множество награди от международни изложби като Prix Ars Electronica, Ars Electronica Starts Prize, Japan Media Art Award, Prix Cube, New Technology Art Award and New Aesthetica Prize.

Третото събитие, включено в публичната програма на symbiomatter биоарт лаб 2022, ще се проведе на 3 юни от 18:30 ч. в zoom (линк за достъп: <https://bit.ly/3PPdhcT>). На него д-р Шпела Петрич ще презентира методологии и концепции на някои от своите биоарт проекти. Тя е биоарт художничка с магистратура по изкуства от LUCA, Брюксел и докторска степен по биомедицина от Университет Любляна. Петрич е носителка на международните награди White Aphroid за изключителни творчески постижения (Словения), Bioart and Design Award (Нидерландия) и отличие към Prix Ars Electronica (Австрия).

Публичните лекции ще бъдат последвани от три дни лабораторни занятия за 10 художнички, селектирани като участнички в пълния курс. Водещи на практическите занятия ще са проф. д-р Георги Милошев, доц. д-р Милена Георгиева и Мери Маджик. Проф. д-р Георги Милошев и доц. д-р Милена Георгиева са водещи учени по епигенетика от Лабораторията по молекулярна генетика към Института за молекулярна биология, БАН с многобройни публикации в престижни академични списания. Мери Маджик е биоарт художничка, която работи в пресечната точка на съвременното изкуство, спекулативния дизайн, биополитиката и екологията. Работата на Маджик печели награди на международни форуми като Ars Electronica, DIYSECT и BIO-FICTION.

Програмата ще завърши с обсъждане на идеи и проекти на участниците от менторите в курса.

symbiomatter биоарт лаб 2022 е проект на symbiomatter: лаборатория за експериментални изкуства, с куратори Невена Иванова и Албена Баева. Тя има за цел да създаде пряка връзка между учени и художници в България, като ги срещне в една обща работна среда. Интердисциплинарният подход от лекции, лабораторни упражнения и художествени презентации ще окуражи двупосочния обмен на знания и модели на мислене между учени и художници, категорични са организаторите. По този начин symbiomatter цели дълготрайно да приобщи курсистите към своята международна мрежа от контакти, сътрудничества и инициативи, търсещи да създадат мостове между изкуството, науката и технологията.